

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 19 / 20

86. ÅRGANG
26. OKTOBER

1974

LOKALKIRKENES TID PÅ FEM KONTINENTER?

**FARVEL TIL EUROPEISK DOMINANS,
OVER TIL ASIA, LATIN-AMERIKA
OG AFRIKA**

I DET STORE PERSPE

ROMA I OKTOBER

Dette er den første Bispesynoden som er helt vendt utad, de tre foregående måtte nødvendigvis beskjefte seg med indre problemer (blant annet det forpliktende sølibat) før man kunne ta fatt på dagens spørsmål: hvordan evangelisere den moderne verden. Selv om paven i sin åpningsstale til Synodens 208 delegerte ba dem om ikke å føle seg lammet av frykt foran oppgaven, virket det som om en slik formaning knapt var nødvendig. Ja, skal man med ett ord summere opp Synodens holdning etter at de 10 første dagene er unnagjort, blir det hverken med ordet *pessimisme* eller med *optimisme*, men med ordet *realisme*. Det virket som om få la skjul på problemets dimensjoner og de av og til tilsynelatende uoverkommelige vanskeligheter. Men det var heller ikke mange som vek tilbake for den jobben som må gjøres — og det var lyspunkter i bildet. Kort sagt: anno 1974 er den katolske kirke fullt beredt på å forsøke å utføre det oppdrag den har fått av Kristus selv, det å gå ut og gjøre alle folk til hans disipler. Et oppdrag som denne Synode tydelig understreker bare kan gjøres i samarbeid med andre religioner og i respekt for lokalkirkenes kulturelle egenart.

Synoden blir antagelig avsluttet i de siste dagene av denne måneden, dette spesialnummeret av ST. OLAV er basert på stoff fra konferansens første del. Det har vært en del som, etter undertegnede mening, ble plassert i det store perspektiv av rapportene om situasjonen på fem kontinenter og senere av de godt over 100 intervjuer som ble holdt i Synodehallen. Innleggene var enkelte ganger temmelig ordrike, men de var også velsignet åpne og preget av forståelse, både for egne og andres svakheter.

Nysgjerrige pressefolk som lette etter sensasjoner ble ofte skuffet. Et avisforsøk på å blåse nytt liv i sølibatdebatten, forsvant etter et par dager fordi det opplagt baserte seg på en gal fortolkning av noe som ble sagt, andre pessimistiske beskrivelser av pavens sykdom og biskopenes rådvillhet virket ikke overbevisende. Biskopenes forvirring som på enkelte hold kanskje var følbar i begynnelsen, skyldtes sikkert mer uro over selve saksbehandlingen.

Pavens helse er et avsnitt for seg selv, ikke for å gjengi sladder, men fordi han betyr så mye i Kirken og i dens arbeide. Under åpningen ble Paul VI gratulert fordi han akkurat da fylte 77 år. Det sies at han vendt bort fra mikrofonene hvisket til de nærmeste *senectus ipsa est morbus* — jeg lider av høy alder. De som hadde sett ham dagen før under den høytidelige og langvarige pontifikal-messen i det sixtinske kapell kan bevitne at han nå virkelig er gammel og slitt, hans enorme arbeidsbyrde hver dag setter sine spor. Ellers går ryktene om hans sykdom. Det som virker mest pålitelig på meg og som kanskje forklarer svingningene i hans form er at han plages av en smertefull leddreumatisme som krever behandling med cortison. Men alt dette er som sagt bare forlydender, kanskje er pavens egne, halvt smilende ord den beste forklaring på hans sviktende

helsetilstand: *senectus ipsa est morbus*.

Hva er det så som har skjedd i den åpningsfasen vi har vært gjennom her nede? La oss først notere det markerte *farvel* til europeisk dominans i Kirken. Europa er heller ikke i den katolske kirke lenger verdens midtpunkt. Alle ansvarlige er klar over at evangeliseringsarbeidet ikke kan ha et europeisk stempel på seg. Forsåvidt er dette tilsynelatende gamle kjensgjerninger, men denne gang fikk opplevelsen av den katolske universalitet en spesiell betydning, tror jeg. Lokalkirkens stilling og rolle i fellesskapet ble et avgjørende spørsmål.

Ansiktene i Synodehallen fortalte alt dette på sin måte: indere, afrikannere, australiere, latin-amerikanere og europeere møttes, ikke bare som likemenn, men i klar forståelse av at Europas gamle rolle endelig er forbi. Vår del av verden har i evangeliseringsarbeidet mer enn nok med å feie for egen dør, noen kraftkilde for resten av det katolske fellesskap er den knapt mer. Det vil si, og her er vi muligens ved noe av problemets kjerne: senteret i hele fellesskapet er fortsatt som fra de første tider Rom og pave-stolen og den romerske sentraladministrasjon. Men i stigende grad presser utålmodige lokalkirker på for å få friere hender til å forsøke å møte sine spesielle oppgaver, hvor det nå enn måtte være på kloden.

Når man ser seg om på denne Synoden, tenker man også uvilkårlig at det må være et tidsspørsmål før dette innrømmes dem.

Videre? Blant de hovedoppgaver Kirken ser seg stilt overfor er visst disse: Den må være et fellesskap av troende som er viet til bønn og kontemplasjon, den må lytte trofast til Guds ord, og den må forsøke å til-

passe sitt universelle budskap til de forskjellige folkeslags kulturer og virkelige behov. Kirken må møte og godta hvert folks religiøse kultur og tradisjoner med godvilje og respekt. Forskjellige former for folkelig religiøsitet må gradvis renses for ufullkomne former, men de sanne og ekte elementer i dem må styrkes og oppmuntres. Endelig må Kirken i forståelse for at menneskenes utvikling er en del av evangeliseringsarbeidet tale de fattiges sak og de undertryktes sak og fordømme overgrep mot dem.

Og til sist, for å gjenta det: stikkordet er hverken frykt eller blåøyd optimisme, men realisme.

A. R.

FORSIDEN

Paven fulgte daglig Synodens forhandlinger. Dette bildet ble tatt under en av de første dagene for ST. OLAV

En klovn

Vel hjemme fra en reise til Roma, minnes jeg uvilkkårlig en historie. Det var en gang i forrige århundre da man fikk nye lover for behandling av formannskapsaker i Norge. Det gjaldt å etterleve de enkelte paragrafer meget nøye.

Efter noen vintermåneders fikk departementet et brev fra en iskald og forblåst fjellkommune. Kommunens ordfører eller hvem det nå var, skrev noe slikt som dette:

Høyst ærede myndigheter, er det mulig å gi oss dispens for paragraf den og den i den nye loven? Vi har prøvd å følge den, men klarer ikke mer. Det blir for hardt for hele formannskapet.

Hvilken paragraf var det snakk om? Jo, den som uttrykkelig påbød at alle saker skulle behandles for åpne dører.

Hva med den åpne døren i Vatikanet? Det er tross alt et behagelig klima der nede, det blir et annet problem. Men likevel.

Dette er den fjerde synoden jeg har forsøkt å følge som presseman. Og det har jo skjedd en utvikling til det bedre, bevars.

Men fremdeles må det være fler enn meg som hutrer i kulden.

Denne gang fikk man klart se Kirken

Nummeret er for en stor del preget av reportasjer fra Bispesynoden i Rom.

■ På sidene 284—285 forteller vi i artikkelen VELDIGE UTFORDRINGER om rapportene fra fem kontinenter. På sidene 286—287 skildrer vi debatten som fulgte etter disse oversiktene.

■ På sidene 288—289 hviler vi ut EN AFTEN PÅ BELTRAME med redaksjonens medlemmer, men allerede på de fire neste sidene fortsetter Synodestofet med innlegget til formannen i den nordiske bispekonferanse, biskop Verschuren fra Helsinki og pavens tale ved åpningen, sidene 290—293.

i lys av rapportene fra de fem verdensdeler, det var det store perspektivet.

Og kardinalene og biskopene var ofte nye menn og nye ansikter. Folk som ikke bare snakket om massemedienes velsignelser, men som behandlet oss som arbeidere i disse som relativt fornuftige mennesker.

Så langt, så godt.

Men på det offisielle pressekontoret, Sala Stampa, har man ikke forstått dette ennå. Der går mange ting som før. Hele kontoret virker av og til som det lider av overdreven mistenksomhet — hva nå enn en slik lidelse kan hete på latin.

Man blir daglig gransket av sikkerhetspolitiet, på en pressekonferanse ble det til og med plasert en slik «gorilla» like foran meg — muligens fordi jeg skulle føle meg helt trygg.

Spurte man etter noe, var man for tidlig ute. Ønsket man hjelp, fikk man det svar at man kunne få gode billetter til pavens neste onsdagsaudiens, det var alltid så inspirerende.

Er jeg bitter i tonen?

Langt ifra. En klovn kan alltid greie seg. Eventuelt forkledd som sveitsergardist.

Og mine ønsker er enkle nok:

Jeg vil gjerne raskt og sikkert få de latinske dokumentene — det som skal offentliggjøres — oversatt til (i mitt tilfelle) engelsk.

Og jeg vil kunne være sikker på at det ikke barberes bort noe viktig avsnitt for min og lesernes frelses skyld.

Og jeg vil ha en forklaring når viktige ting mysteriøst forsvinner.

OK? Det er det hele. Jeg orker heller ikke å sitte tålmodig i kulden.

VELDIGE UTR

Tall fra Afrika

Av AGE RØNNING

Synoden åpnet i et perspektiv som ga tonen for første del av konferansen. Til tross for 108 intervensjoner og mange ord — på latin — merket man fort realisme, åpenhet og en klar tilkjennegivelse av at tyngden i Kirken har forskjøvet seg. Europa er ikke lenger det katolske midtpunkt. Afrikaneren Sangu, pakistaneren Cordeiro, latinamerikaneren Pironio, nord-amerikaneren Bernardin og franskmannen Etchegaray, to biskoper, to erkebiskoper og en kardinal, sto frem og ga i stort format et bilde av Kirkens stilling på alle kontinenter.

Den møter veldige utfordringer og vanskeligheter: sekulariseringen, den tredje verdens grusomme nød, politiske og sociale problemer, ungdommens uro og spørsmål, møtet med andre verdensreligioner, spesielt i Afrika og i Asia, trusler eller ren likegyldighet — alt sammen står tydelig frem i de fems rapporter. De er ikke preget av blåøyd optimisme.

Men samtidig er det ikke tvil en eneste gang:

Kirken kan ikke og vil ikke løpe fra sitt ansvar. Den kan ikke unndra seg Herrens befaling om å misjonere, evangelisere. Spørsmålet er bare hvordan den best kan utføre dette oppdraget i en sekularisert verden.

La oss først gi et lite utdrag av rapporten fra biskopen av Mbeya, Sangu, hans innlegg bygget forøvrig på rede-gjørelser fra 28 nasjonale bispekonferanser i Afrika. Han pekte innledningsvis på noen av de store vanskeligheter Kirkens evangeliseringsarbeide står overfor, de kristne identifiseres ofte med det gamle europeiske kolonistret, det er splittelse blant de kristne selv osv. Men samtidig ga han tall som vakte oppsikt og som forteller noe om mulighetene:

■ Kristendommen brer seg i dagens situasjon i Afrika på en måte man aldri før har sett, hverken i Afrika eller andre steder. Tallet på kristne øker med syv millioner troende hvert år.

■ De kristne utgjør nå 40 prosent av alle som lever på det afrikanske kontinent. Muhammedanerne utgjør 41 prosent.

■ Det finnes 60 millioner katolikker fordelt på 356 bispedømmer i verdensdelen. 17 800 prester arbeider blant dem.

La oss fortsette med andre spredte punkter av Sangu rapport, de er hver for seg viktige nok:

Det er av stor betydning at kristendommen slår rot i hvert land i samsvar med dette lands karakter og kultur. Afrikanerne ønsker en kristen, afrikansk kultur for Kirken.

Frigjøringsarbeidet over hele Afrika har økt behovet for lokale kirker. Det er nødvendig at Kirken forsvare den religiøse frihet.

Pavestolen må fortsatt bruke all sin moralske autoritet overfor de nasjoner som fremdeles godtar kolonialisme og raseskiller. Dette gjelder særlig de nasjoner som kaller seg selv kristne, men som opptrer på en måte som ikke har noe med kristendom å gjøre.

Et viktig spørsmål som må løses er dette: hvordan skal Kirken opptre overfor muhammedanerne når disse forsøker å evangelisere de som aldri har hørt noe om Evangeliet?

Biskop Pironio fra Mar del Plata, formann i den latin-amerikanske konferansen C.E.L.A.M. hadde andre fakta og tanker. Hverken han eller Sangu innlegg ydes selvfølgelig noen særlig rettferdighet i så korte utdrag som dette, men vi kan understreke én ting:

Til tross for avstander og ulikheter, merkes ofte meget tydelig at Kirkens menn har viktige problemer felles hvor de enn arbeider på kloden. Pironio sa for eksempel innledningsvis dette om lokalkirkens stilling:

Nettopp i våre dager, midt i alle vanskeligheter og i all spenning, kaller Kristus oss til forandring og til fellesskap. Den Hellige Ånd skaper et nytt og riktig bilde av Kirken i de lokale kirkers mangfoldighet.

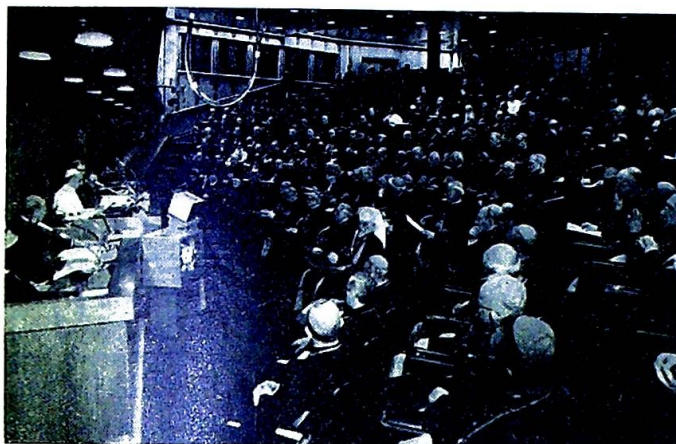
...Kirkens spesielle kalle idag er å være fattig og fri, misjonerende og beredt til å hjelpe andre til å bli fri.

Og han kom inn på de unges situasjon og forhold til Kirken, igjen et emne som kommer igjen hos de fleste på denne Synoden:

Dagens latin-amerikanske unge viser a) en trang til indre fordypelse, til bønn og til evangelisk ekthet b) en ofte kritisk holdning til den institusjonelle kirke, c) forståelse for problemer om fred og rettferdighet og d) ønske om større medansvar i Kirkens liv og pastorale virksomhet.

ORDDRINGER

rekker oppsikt

Samtidig møter disse unge farer. Enkelte trues av at de helt taper av syne forståelsen for Kirkens totale dimensjon og karakter. Andre vil skape politikk og evangeliseringsarbeidet, andre igjen lokkes av den marxistiske sosialisme, atter andre fristes til å forsøke å løse problemene ved voldsbruk.

Om folkereligiositeten i Latin-Amerika sa biskopen bl. a. dette — og vi bruker den engelske oversettelsen av biskopens latinske tekst:

«Evangelization finds a ready-made base in a people's religiosity founded on natural aspirations to goodness and justice, and in large degree, on the evangelizing efforts of past ages. Various valid elements of faith — — even though they may need purifying, interiorizing and bringing to maturity — — should provide the lead. Such popular religiosity makes itself especially manifest in a certain particular sense of God and of His Providence, in an inherent sense of protection by the Virgin and by Saints, in a fundamental attitude regarding life and death, in various forms of popular devotion, in the practice of the sacraments. It is religiosity which is characteristically «ritualistic» and usually separated from daily life, a religiosity, moreover, which is full of life and active despite the inroads of secularization.»

Kardinal Cordeiro fra Karachi i Pakistan viste til at den nåværende situasjon i Asia karakteriseres av omfattende og raske omveltninger, av modernisering og av dyptgripende sosiale forandringer. Samtidig foregår en sekularisering av samfunnet og et brudd med de tradisjonelle levemåter. Industrialiseringen med alle dens konsekvenser truer voldsomt de asiatiske folk med fremmed-

gjøring og avvikling av århundregamle modeller for deres liv og for deres forhold til andre mennesker.

I denne verden skal Kirken drive sitt evangeliseringsarbeide. I Asia er de kristne i mindretall sammenlignet med andre store religioner, men hverken de positive elementer eller den sannhet som ligger i disse religioner, fritar de kristne fra den plikt de har til å forkynne den korsfestede Kristus.

På slutten av sin rapport stiller kardinalen et spesielt spørsmål som vi ikke vil forbigå, vi benytter igjen den engelske tekst:

«Notwithstanding the efforts already accomplished, many Asiatic countries experience dire poverty which is often aggravated by natural factors. In the past, until some 25 years ago, the Church gave common witness at the institutional level (schools, hospitals, leprosaria, social works of charity). Now, not just through lack of personnel, but for political motives as well, many consider that such witness is insufficient. It is not a general opinion, but it is becoming more widely held.

The question arises, therefore: what structural changes are necessary to render such witness more Christian? Are the said institutions (viz. hospitals) to be considered as they were before i.e. independent and private? And should the Catholic formation of youth be done outside the school and with new and better methods?»

Virker alt dette i første omgang forvirrende på en leser? Selvfølgelig, jeg skulle tro at den store stoffmengden, hundrevis av nye opplysninger og spørsmål, og «reisen kloden rundt» til og med har virket litt overveldende en stund på de vel 200 biskopene som satt i Synodehallen.

Vi har hittil ikke engang nevnt innleggene til erkebiskop Etcheagaray fra Marseille og erkebiskop Bernardin fra Cincinnati. Det kommer siden. Bernardin la forresten ikke skjul på at han selv følte seg svakt overveldet, hans innlegg måtte bygge på uttalelser og rapporter fra Nord-Amerika, Stillehavsområdet og Australia.

Det var utvilsomt enklere før i tiden da Europa lå i sentrum, et sentrum hvorfra man sendte Kirkens misjonærer på lange og farlige ferder.

Men la oss slutte i dette veldige perspektiv — og så på de neste sider forsøke å gå på nærmere hold av den debatten som fulgte etter de fems verdens-rapport.

Ingen global paten

«Lokalkirkene må få større hand

Av KARIN GULLERUD-JOHANSEN O.P.

Efter at de fem rapportene var blitt lest, pluss en fremstilling om forholdene i de arabisk-talende land, fikk biskopene ordet til korte innlegg (8 minutter) på latin. De kom med sine erfaringer, og utfylte på den måten det bildet rapportene gav. — Mange gjentagelser ble det unektelig, og mange alminneligheter. Men sammenlagt ble det 88 muntlige og de 20 skrevne innlegg en tur jorden rundt som viste verdenskirken i all dens mangfoldighet.

Noen biskoper talte tydelig ut fra en uholdbar situasjon. Biskop Lamont fra Rhodesia tok åpent avstand fra sin regjeringens rasepolitikk og erklærte: «Det er viktig at Kirken fortsetter å kjempe for rettferd, for avskaffelse av apartheid og for å få reformbevegelser til å handle i mildhetens og nestekjærlighetens ånd.» — Hans embetsbror fra Sør-Afrika, erkebiskop Fitzgerald, uttalte seg i samme retning, men langt mer varsomt.

Kardinal Slipyj fra Ukraina talte seg varm om den urett det ukrainske folk lider, spesielt på det religiøse område, og han oppfordret Synoden til å protestere energisk mot denne situasjon. — Derimot nevnte Prahias apostoliske administrator, Mgr. Tomasek, ikke i det hele tatt Kirkens vanskelige stilling i Tsjekkoslovakia. En biskop fra Laos fortalte om de Kirkens menn som de siste 15 år hadde måttet gi livet for sin tro, mens Nord-Vietnams utsending (den første som er kommet til Roma siden 1954), biskop Trinh Van Can, meget klokt unnløt å nevne politiske forhold.

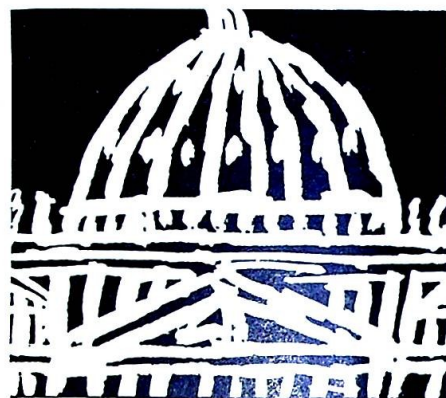
En del biskoper la ikke skjul på en

viss kritisk innstilling til Kirken. Kardinal Alfrink fra Nederland konstaterte at Kirken virker lite tiltrekkende på vår tids mennesker, og oppfordret til en samvittighetsransakelse. «Er det ikke mulig å gi Kirken et mer menneskelig ansikt?» spurte han. Biskop Weber fra Østerrike tok opp de unges kjølige holdning til Kirken. Han stilte også dette grunnleggende spørsmålet: «Hva betyr egentlig den moderne verden for Kirken?»

Noe egentlig svar på dette spørsmål gav ikke denne del av diskusjonen, men biskopenes innlegg viste at de er klar over at vi lever i en ny situasjon. Kristenhetens tid er ugjenkallelig forbi, også i Europa, og «verden», som Kirken så lenge har sett seg i motsetning til og forsøkt å beskytte seg mot, finnes ikke lenger på betryggende avstand «der ute» — med sekulariseringen er den kommet helt inn i Kirken.

Biskopenes uttalelser viste også at mange av de største og viktigste problemer Kirken står overfor i dag, gjør seg gjeldende likeså vel i det indre Afrika som i det fjerne Østen eller Vest-Europa. Men trass i fellestrekk i situasjonen er man klar over det spesielle ved lokalkirkens situasjon. At det samme problem finnes så å si overalt i verden, vil ikke si at årsaker og sammenheng overalt er de samme. Kanskje vil man da heller ikke prøve å finne en global patentløsning på problemene. Mer enn én biskop har antydnet at det kan hende er lettere for lokalkirkene selv å finne løsninger på sine vanskeligheter, mer effektivt også.

Biskopene later til å se realistisk på situasjonen. Om de også ut fra sin analyse kommer frem til noen prak-

tiske retningslinjer — det vil først Synodens sluttresultat gi svar på.

Av den overveldende stoffmengde biskopenes diskusjonsinnlegg utgjorde, laget kardinal Cordeiro fra Pakistan en syntese, som vi skal gjengi de viktigste punktene av.

Til innledning sa han: «Vi må handle ut fra den konkrete virkelighet, for det er der Gud er til stede og åpenbarer seg for oss. Denne virkelighet er som de «tidens tegn» vi må lese, granske og undersøke for å forstå Guds vilje og kunne skape en forkynnelsesteologi som kan hjelpe oss til å bli enige om den metode vi skal bruke.»

SITUASJONEN

«Kirken er i nær kontakt med de store verdensreligioner, især i Asia og Afrika der $\frac{2}{3}$ av menneskeheten lever. Disse gamle religionene har i dag fått nytt liv, og ofte bekjenner størstedelen av befolkningen seg til dem. Stundom får de støtte av regjeringen, for de ansees som en del av folkets nasjonale identitet. De land i Asia og Afrika som har fått sin uavhengighet de siste 30 år, er svært opptatt av å verne om sin frihet og

ntløsning

rihet»

sin identitet, og det preger deres forhold til andre land. Kirken og misjonen blir lett, med rette eller urette, identifisert med det fremmede og med kolonistynet. Hvis Kirken ønsker å få innpass hos disse nye folk, må den være villig til å oppgi foreldede former og tilpasse seg deres kultur og måte å leve på.»

«Folkereligiositeten kan anta mange former, men den står sterkt både blant kristne og ikke-kristne i mange land. Den kan være et første skritt på veien mot et liv i evangeliets ånd.»

Kardinal Cordeiro nevnte videre utviklingslandenes utrolige fattigdom og den kjensgjerning at kløften mellom de rike og de fattige blir større for hver dag.

«Industrialiseringen og utviklingen av bysamfunnet, vitenskap og teknologi har skapt en ny situasjon som Kirken må innrette seg etter hvis den vil bringe evangeliet til vår tids mennesker.»

«Sekulariseringsprosessen har nå nådd hele verden, og den kan lære oss å anerkjenne de jordiske verdier. Men vi må avvise sekularismen som ikke vil vite av den religiøse dimensjon. Det står imidlertid igjen å finne ut hvordan vi kan forkynne evangeliet i en sekularisert verden.»

«Ateismen finnes likeledes overalt, og også vi kan påvirkes av den. Det synes nesten håpløst å forkynne i en så fiendtlig atmosfære, især der religionsfrihet ikke finnes og forfølgelser ikke er ukjent. Likevel fortsetter Gud sitt arbeid der.»

BILDE AV KIRKEN

I dette bilde finnes blant de positive trekk: Kirkens iver for sin oppgave

og især dens innsats på det sosiale område, — hjelp til fattige, undervisning og helsestell.

Negativt virker det at Kirken så lett blir identifisert med det bestående samfunn. Andre anklager er at den er autoritær og for preget av den vestlige verden, og at den gir et bare svakt bilde av Kristus. «Det er et spørsmål om Kirken ikke først bør forkynne for seg selv for virkelig å bli gjennomtrengt av evangeliets liv.»

«Kirken bør være et fellesskap, lydhørt for den hellige Ånd og fylt av ekte gudserfaring. Skal den kunne formidle Kristus, må bønn og kontemplasjon komme i høysetet. I denne sammenheng vil kanskje mindre gruppedannelser ha stor betydning.»

«Kirken må være et tegn på enhet og arbeide for den med full forståelse av den økumeniske bevegelses rekkevidde, og med det mål å skape enhet mellom alle mennesker, ikke bare mellom kristne.»

«Lokalkirkene må få større betydning, for deres oppgave er å være kirke på ett bestemt sted til en bestemt tid. De må få den nødvendige handlefrihet, alt mens de bevarer fellesskapet seg imellom. Å gjøre lokalkirkene «hjemlige» slik at de slår rot der de er, hører med til mangfoldet i enheten. Også teologien må få sin lokalfarve. Slike lokalkirker må ha smidige strukturer som gjør det mulig å skape nye former for tjeneste innen Kirken. Forholdet mellom lokalkirkene og pavestolen og lokalkirkene imellom trenger en grundig undersøkelse.»

KIRKENS VIKTIGSTE OPPGAVER

Efter denne oppmerking av terrenget fulgte noen bemerkninger om hva

Kirken bør gjøre i denne situasjon.

«Det første man må gjøre, er å ta i betraktning den opprinnelige oppfatning av forkynnelsen og alt det den innebærer. Kirken må lytte til Guds ord, hengi seg til bønn og kontemplasjon og la sitt liv preges av evangeliet. Dens budskap er universelt, men må tilpasses ulike kulturer og folk. Kirken må se på hvert folks kultur og religiøse tradisjoner med velvilje, respektere og anerkjenne dem.»

«Folkereligiositeten har sine verdier som kan styrkes, noe man ikke skal glemme i fornyelsen av liturgi og katekese.

«Til forkynnelse hører arbeidet for å utvikle hele mennesket. Kirkens plass er på de fattiges og undertrykte side, og dens oppgave er å forkynne rett og fordømme urett. Forkynnelse av evangeliet og arbeid for utvikling er begge viktige deler av Kirkens verdensomspennende misjon.»

Et annet alvorlig spørsmål er hvordan man skal kunne nå de katolikker som holder på å gli bort fra Kirken, og hjelpe dem.

Mange steder er ateismen et massivt fenomen, og man spør seg hvordan man skal kunne få i stand en samtale med den.

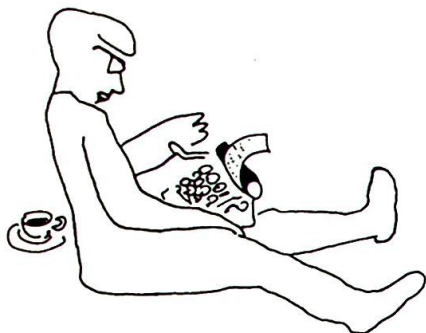
ALLE SKAL FORKYNNE

Alle biskopene var enige om å hevde at forkynnelsen er alles oppgave, og mange av dem understreket især legfolkets betydning. Men alle grupper i Guds folk fikk sitt ord:

«Biskopene må utøve sin myndighet som en tjeneste, og de må stå i nær kontakt med sine prester, med ordensfolk og med legfolket.»

«Prestemangelen er et faktum, og man må ikke være redd for å søke nye veier for å hjelpe menighetene. Forsøket med å innsette diakoner har ikke vært like vellykket overalt, og en del bispedømmer foretrekker kateketer.»

«Ordensfolk har som oppgave å hjelpe lokalkirkene, blant annet ved
(Forts. s. 302.)

Uken som gikk

En aften på Beltramme

Om kvelden, når det blir mer begrenset hva som det er mulig å plukke opp av nyheter om den pågående Synode, går man i Roma ut og spiser middag, ved halv ni-tiden. Man spiser usedvanlig godt og spennende med en karaffel utmerket vin og ost og frukt eller kake for tredive kroner.

Den ville inflasjonen og alle krisene man leser om har nok gjort mange ting dyrere, blant annet romernes elskede pakker med pasta, men for en som kommer fra Norge er fremdeles gamle spisesteder prismessig i drømmeklassen.

Stamstedet mitt ble denne høsten som så ofte før lille Beltramme i Via della Croce, et sted som etter sigende har sett nøyaktig likedan ut siden det åpnet engang i tyveårene. Det var to søstre som begynte her, nå er den ene av dem så skrøpelig at hun bare sitter oppe i leiligheten i annen etasje, utenfor det travle jaget. Men den andre søsteren sjokker stadig frem og tilbake med rykende varme retter, godt hjulpet av sin sønn. Mannen står i kjøkkenet, av og til tar han seg en tur inn til gjestene og nikker til de kjente. Ikke ofte. Besynderlige bikjer lusker mellom bordene, forkjelt av alle. Den gamle skranglete entredøren ut til gaten går opp og igjen med et smell, hver gang snur de fleste seg og vinker, buona sera.

Turister søker ikke et slikt sted som regel. Men for en klovn med følge er det bra.

*

La meg først fortelle en historie fra en av disse Beltrammekveldene:

Vi kom inn, ropte buona sera og fant to ledige plasser ved et firemannsbord hvor det satt en kvinne og en mann på min alder. Jeg sa: permesso? Begge viftet vennlig. Vi satte oss og bestilte.

To ganske alminnelige fremmede. Søster Karin fra redaksjonen var i sivil, det ble for upraktisk å fly rundt på pressekonferanser og slikt i ordensdrakt.

Efter en stund kom vi i snakk, på engelsk.

Begge to var meget hyggelige. De fant ut at vi var skandinaver, spurte hva vi drev på med. Jeg viste dem mitt pressekort fra Sala Stampa, vi pratet litt om Synoden. Plutselig viste det seg at denne fyren var for-

bløffende godt orientert om hvem som hadde hatt ordet i Synodehallen siste døgn osv.

Jeg la ikke skjul på at jeg var overrasket. Jeg sa noe slikt som dette: Det er fantastisk at De kan så mye om dette allerede. Er De avismann?

Han lo, hun også.

Han sa: Min kjære venn, hvordan kan De vite om jeg ikke egentlig er en monsignore som er ute på vift?

Vi lo alle. En ny rett kom på bordet. Vi smakte, stønnet av glede. Jeg pekte på søster Karin og gikk til motangrep:

— Hvordan kan De vite om ikke denne unge dame ved siden av meg er en dominikanersøster, hm?

Han viftet leende med den ene hånden. Han sa fornøyd:

— Grandioso. Men nå stopper vi spøken.

*

Vi gikk over til å snakke om italiensk politikk. Regjeringen hadde akkurat falt, det var den 36. etter facismen og krigen. Til og med det kommunale styret i byen Roma var veltet, så vidt jeg skjønner av samme grunn:

Det begynte å bli umulig å styre landet uten kommunistene.

Jeg var nysgjerrig og pågående:

— Tror De, signor, at det er så farlig om man trekker kommunistpartiet inn i regjeringsansvaret i Italia?

Han så på meg, trakk på skuldrene. Smilte til sin kvinne. Sa:

— Jeg vet ikke. Ærlig talt, jeg vet ikke.

Jeg følte meg som om jeg hadde pirket bort i et gjennomterpet tema. Jeg ba om unnskyldning og forsøkte å fortelle noe morsomt om norske skattelettelser og norske brennevinsspriser.

Men et sted inne i meg lå et ubesvart spørsmål, hvor lenge skal det gå før man våger et slikt samarbeide i Italia?

Neste dag leste jeg en artikkel i Herald Tribune — fra Roma: «Italian democratis leaders are beginning to look towards the communists here to help them out of their mess.»

Og «a mess» er det selvfølgelig uansett prisene på

Beltramme og mange, mange andre hyggelige småsteder. Ingen tvil om det.

Ministrene flytter rundt på taburettene på samme uhyggelige måte som man gjorde i mellomkrigstidens Paris. Det økonomiske mirakel er slutt, nyfascistene lurer et sted ute i kulissene, av og til høres drønn av mindre bombeeksplosjoner. Da vi var i byen, var det to slike episoder, en ved justisdepartementet, en foran hovedkvarteret til det kristelig-demokratiske parti.

Men verre enn det: forvirringen og krisene ødelegger folks tro på at det er noen fremtid i noe som helst.

*

Ved månedsskiftet sa den verdenskjente italienske filmregissøren Federico Fellini noe man la merke til om akkurat det siste.

— Man mistror sin nabo, folk lever fra dag til dag i en slags desperat egoisme. De er klar til å beskytte sin egen lille verden, sin egen kropp, sine egne små lyster — med brutale midler om det blir nødvendig.

— Dette er en naturlig handlemåte for mennesker som har mistet troen på at det kommer en morgendag, som ikke lenger tror på noen fremtid. Jeg ser dette som det farligste trekket ved 70-årene.

Jeg tenker på Fellinis ord om sine landsmenn og ser med undring rundt meg på gjestene på Beltramme. Kanskje de dystre ord ikke gjelder dem? Kanskje dette ikke er intellektuelle personer, men enkle, gode sjeler?

Jeg innleder en samtale over til neste bord, med en liten kar i en slags arbeidsjakke og tynt hår og øyne som tålmodig har sett det meste. Jeg får spurt hva han driver med, bare for å bekrefte at Fellinis ord ikke gjelder et sted som dette.

Mannen smiler, stumper en billig sigarett:

— Jeg har vært i filmbransjen i over en menneskealder som filmredaktør, sier han beskjedent.

Vi skåler, på grunn av den gode Corsi-vinen tilgir jeg meg selv og Fellini og Alessandrini på Stampaen og alle sammen.

*

Snakket summer videre. Rettene kommer på signoras og sønnens hender, sydende og sterke.

Min venn «monsignoren» betaler for seg og sin dame og tar farvel.

Nye mennesker overtar deres plasser og får vino rosso.

Jeg blir sittende og tenke på en bygning jeg hadde passert samme dag, en gammel, skropelig bygning. Over døren til dette forhenværende palass var det hugget inn i sten ordet kondemnert. Hugget inn for evigheten.

F. Fellini

NORDENS

Biskop Verschuren under

Av KARIN GULLERUD-JOHANSEN O.P.

I sitt innlegg i første del av synodens diskusjon, som først og fremst var en utveksling av erfaringer, tok Nordens representant, biskop Paul Verschuren fra Helsinki, sitt utgangspunkt i erkebiskop Roger Etchegarays rapport om situasjonen i Europa. Det som der ble sagt, har gyldighet også for de nordiske land, hevdet han. Som ellers i Europa er det menneske Kirken skal prøve å nå, et menneske preget av sekulariseringen i et «kristent» eller «etter-kristent» Europa, et menneske preget av et Europa splittet i to maktblokker, et menneske som bærer preg av nomadismen i et Europa som ikke lenger har noen felles kultur, et menneske som befinner seg på vandring, og som undergår dyptgående forandringer under sin vandring.

I dette Europa er det ikke lenger ateismen som forbauser, men troen som virker overraskende, sa erkebiskop Etchegaray, som understreket at menneskene i dag likevel har behov for Guds ord, og at Kirken har plikt til å bringe dem det. For å kunne gjøre dette, må Kirken imidlertid vende oppmerksomheten fra seg selv for å vende seg helt mot Kristus og helt mot menneskene.

Blant de saker man må være spesielt oppmerksom på, nevnte erkebiskop Etchegaray de unge og økumenikken.

Inn i denne ramme stilte så biskop Verschuren sitt innlegg, der han understreket det som var spesielt for nordiske forhold. I Norden er den katolske kirke en minoritetskirke, en fremmed kirke, som arbeider i et sterkt sekularisert samfunn som i

navnet er kristent, idet flertallet av befolkningen er døpt i den lutherske kirke.

De saker som ut fra denne situasjon synes viktige, er legfolkets, særlig kvinnenes stilling i Kirken, økumenikken og arbeidet blant de unge.

«Det bilde av forholdene i Europa som erkebiskop Roger Etchegaray gav i sin rapport, gjelder også for de fem land som hører til den nordiske bispekonferanse. Mitt innlegg har ingen annen hensikt enn å føye til de trekk som er særegne for de nordiske land, og å komme med noen betraktninger av praktisk art.

Hvilke spesielle forhold er det så som øver innflytelse på forkynnelsesarbeidet i Nord-Europa?

— I disse land tilhører knapt 1 % av befolkningen den katolske kirke.

— Prester, ordensfolk, ordenssøstre og materiell hjelp kommer for størstedelen fra utlandet. Derfor virker Kirken lett fremmed. (Et eksempel er Sverige, der nok antall katolikker utgjør mer enn 1 % av befolkningen, men der 80 % av denne lille flokken består av immigranter.)

— I de nordiske land finner vi det vi kaller det sekulariserte menneske så å si i rendyrket form, og et samfunn der alle uten unntagelse har del i sosiale goder og økonomisk fremgang. Dette fikk for en tid siden en svensk forfatter til å beskrive tilstanden i Sverige slik: «Vi får det bättre och bättre, men vi mår allt sämre och sämre.»

— Lokalkirkene i Nord-Europa streber etter å gjøre et gavnlige arbeid i disse land der det store flertall er døpt i den lutherske kirke.

Mange og viktige spørsmål kan reises i forbindelse med Kirkens misjonsoppdrag, men de fire særforhold jeg her har nevnt, og som bare så vidt antyder den katolske kirkes virkelige situasjon i Nord-Europa, er tilstrekkelig grunn til at man kan forstå vårt håp og ønske om at synoden må velge å behandle inngående følgende spørsmål:

Legfolkets stilling i Kirken

Da kardinal Marty nylig talte til synoden, sa han: «Alle som er døpt, burde være ansvarlig for Kirkens liv og virke, enhver ifølge sin spesielle nådegave og tjeneste.»

Er man tilstrekkelig klar over legfolkets spesielle ansvar, når det ønskes av oss (slik som i «Rapport om forkynnelsen av evangeliet i Nord-Amerika, i Australia og Oseania»), at vi skal tenke ut «hvordan vi kan gi legfolk adgang til nye former for tjeneste i Kirken, slik at de geistlige som finnes, kan benyttes mer effektivt»?

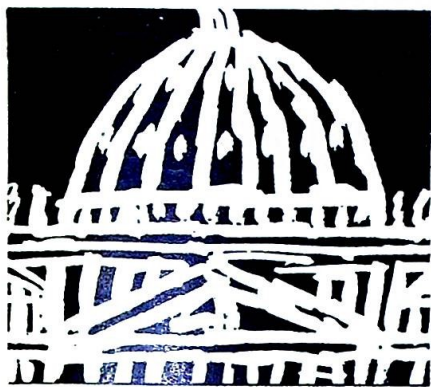
I våre land har vi legfolk som innvender at de ikke kalles til hjelp for geistligheten på denne måten, og de hevder at de ikke vil regnes som et slags presteskap, som om de ville ta ta imot noe ansvar i Kirken som ikke tok nok hensyn til det som spesielt kjennetegner legfolket, det som har sin grunn i at — legmannen ved sin tro, dåp og konfirmasjon er viet til tjeneste for Kristus og nesten.

Når man ser på legfolkets stilling, må også kvinnens stilling i Kirken tas opp til ny vurdering.

I våre land ser vi at det er stor forskjell på den stilling kvinnen har i det borgerlige samfunn, og den hun har i Kirken. Derfor foreslår den nor-

STEMME

treker legfolkets egenart

diske bispekonferanse at hvis denne synode behandler legfolkets spesielle oppgaver i forkynnelsesarbeidet, så må den også ta opp kvinnens stilling i Kirken og især studere muligheten for allerede fra nå av å åpne adgangen for kvinner til de tjenester (f. eks. akolytt (altertjener) og lektor (ordets tjener)) som ifølge tradisjonen ikke nødvendigvis og utelukkende har vært forbeholdt menn.

Forkynnensens økumeniske aspekt

Den katolske kirke i Nord-Europa er i særlig grad preget av sin diaspora-situasjon. Det er derfor uomgjengelig nødvendig at lokalkirkene bevarer sin identitet og gir uttrykk for den i et troens, sakramentenes og kjærlighetens fellesskap. Dette er på sett og vis Kirkens sanne bidrag til det økumeniske arbeid, men det er også viktig å undersøke hvor langt den katolske kirke kan gå i sitt samarbeid med andre kirker uten å skade sin egen identitet. Når begge deler betraktes som nødvendige, oppstår imidlertid spørsmålet om hvordan identitetssøken og samarbeid forholder seg til hverandre.

Ungdommen

I våre møter er mange problemer forbundet med ungdommen, blitt nevnt. I den nordiske bispekonferanse er denne idé blitt fremsatt: at det er feil å bruke en masse tid på å søke en eller annen metode for pastoralt arbeid blant de unge, — for det første fordi en slik metode som kommer fra de voksnes verden vanskelig kunne svare til de unges mentalitet, og for det annet fordi en slik metode, selv om man greide å tenke den ut, bare

ville være brukbar en kort tid, siden de unges verden ofte, og med korte mellomrom, undergår forandringer. Den nordiske bispekonferanse er klar over at selv om ungdommen lett føler aversjon mot den institusjonelle kirke, så er de åpne for de ekte verdier og den utfordring som de finner i verdenskirken eller lokalkirken, eller hos enkeltmennesker som gjør en innsats i rettferdighetens og nestekjærlighetens tjeneste.»

Abortdebatten

Kjære troende,

Abortdebatten går mot sin foreløpige slutt. Stortinget skal snart behandle den familiemelding som Regjeringen har utferdiget og som bl. a. inneholder lovforslag om adgang til selvbestemt abort for alle norske kvinner.

I tilknytning til dette har vi overhyrder for den katolske kirke i Norge stilt dere fritt til å tiltre «Folkeaksjonen mot Selvbestemt Abort» eller ikke. Vi begrunnet dette med den avvisende holdning katolske kristne nødvendigvis må innta til den gjeldende som til den foreslåtte lov. Hvilket imidlertid ikke innebærer at vi skulle ha rett til å stille oss likegyldige til utfallet av samfunnets behandling av saken som om dens realitet ikke angikk oss.

Jeg vil gjerne legge dere alle på hjerterte at det er vår plikt overfor Gud og den

kirke vi tilhører — som det er det overfor våre medmennesker — å gjøre hva vi kan for at muligheten for et voksende antall svangerskapsavbrudd blir effektivt motarbeidet.

Da jeg selv i sin tid underskrev Folkeaksjonens opprinnelige manifest, var det ut fra et dypt ønske om å være med på å forhindre en slik utglidning.

Uansett hvilke lovlige midler vi individuelt måtte foretrekke å gripe til, ber jeg hver især om å gjøre deres beste for å bekjempe det onde som Kirken konstant har ansett abortus provocatus å være.

Jeg ber Gud velsigne dere alle.

Oslo, 15. oktober, 1974.

† JOHN W. GRAN
Biskop

«Ve meg om jeg ikke forkynner!»

«**U**ten på noen måte å foregripe diskusjonens gang, eller de resultater den måtte bringe, vil jeg likevel ta for meg temaet for synoden, for i det minste å fremheve noen grunnleggende elementer i forkynnelsen, og slik komme med et nyttig bidrag til diskusjonen.»

Slik formulerte pave Paul VI hensikten med den tale han holdt ved åpningen av bispesynoden. Talen skulle ikke bare være en velkomsthilsen, men også hans bidrag til synodens arbeid.

Pave Paul plasserte forkynnelsen i dens teologiske sammenheng og minnet om at når Kirken forkynner evangeliet, så er det fordi den av Kristus selv er blitt utsendt for å gjøre det. Det hører til Kirkens natur å forkynne evangeliet, og forkynne det for alle mennesker uten unntagelse.

Paven understreket også at man i vår tid som legger så stor vekt på å frigjøre menneskene og bedre deres kår, ikke må glemme at forkynnelsen først og fremst har et religiøst mål. Han oppfordret derfor synoden til å klargjøre forholdet mellom disse to former for innsats for menneskets frelse.

I sitt arbeid må Kirken bruke moderne metoder, sa paven, men den må sky alle midler som strir mot evangeliets ånd, især alle former for vold.

I sin åpningstale til synoden om ettermiddagen 27. september tok pave Paul VI opp igjen temaer fra åpningsmessen om morgenen. Han sa at et så viktig og alvorlig emne som forkynnelsen av evangeliet først måtte sees i bønnens perspektiv før det kunne bli gransket og utdypet i samtale og diskusjon. For forkynnelsen er ikke bare menneskeverk, — den «avhenger av Gud vår Fars kjærlighet, Kristi makt og Den hellige ånds virke».

Paven gav tydelig uttrykk for sin glede over å se så mange av sine embetsbrødre forsamlet. «Denne forsamling av biskoper, vel kvalifiserte, aktive, med åpent øye for verdenskirkens krav, er i seg selv et veltalende bevis

på at det kirkelige fellesskap er en realitet,» sa paven. «Det er et fellesskap som betyr samling om en viktig oppgave som er oss alle kjær, og dette fellesskap byr på ideelle forhold og gir den best tenkelige atmosfære for den samtale brødre imellom som nå skal begynne,» fortsatte pave Paul som uttrykte håp om at dette fellesskap mellom menigheter fra hele verden ville vise seg i en «lojal, respektfylt og fruktbringende diskusjon».

Om temaet for synoden sa paven det som allerede er blitt sagt flere ganger, at det er et emne som er «like dristig og krevende som det er viktig og omfattende». «I en urolig tid tvinger det oss til å gå i dybden i studiet av de sosiale og kulturelle forhold menneskene virkelig lever under. Det berører vårt ansvar, og på en nærgående og utfordrende måte stiller det oss overfor spørsmålet om vår eksistensberettigelse i menneskenes verden. Hvem er vi? Hva gjør vi? Hva bør vi gjøre?»

«For ikke å miste motet overfor den oppgave som er blitt oss betrodd: å forkynne evangeliet, og for å kunne drøfte den på en fruktbringende måte, må vi holde oss to ting for øye. Vi må huske det gudgitte i vår oppgave. «Jeg sender dere» (Jo 20, 21), sa Kristus. Men vi må også huske den menneskelige side ved vår oppgave, målet for den, og spørre: Hvem er vi sendt til?»

Uten å ville foregripe diskusjonen og de svar den måtte føre til, stanset pave Paul ved enkelte punkter han fant særlig betydningsfulle.

«Forkynnensens fremste kjennetegn synes å være dens *nødvendighet*. For oss er ikke forkynnelsen en oppgave vi kan ta opp eller la ligge, den er en tvingende forpliktelse — som apostelen Paulus nesten truende sier til seg selv: «For det at jeg forkynner evangeliet, det er jeg nødt og tvunget til; ve meg om jeg ikke forkynner!» (1. Kor. 9, 16). Dette kan synes hardt, men er i virkeligheten et ord i rette tid. Det bør få oss til å tenke over den stadige forpliktelse vi har til å forkynne, og det ansvar vi som Guds folk bærer. Det å forkynne er ikke et

tidsbegrenset sesongarbeid, men et fast engasjement, en nødvendig del av Kirkens natur. Helt fra Kristus gav sin misjonsbefaling: «Gå ut og forkynn evangeliet verden over» (Mk. 16, 15), og til i dag har forpliktelsen vært like bindende.»

«Noe annet som kjennetegner forkynnelsen, er det at den er *universell*, evangeliet skal bringes til alle mennesker, uten hensyn til rase, folk, historie, kultur — slik det skjedde alt den første pinse: «fra folkeslag under alle himmelstrøk» (Ap.gj. 2, 5). Også dette aspekt hører til det som gjør den katolske kirke til kirke. Allerede i misjonsbefalingen er «gå ut og forkynn» knyttet til «verden over». Konsilet har vennet oss til en slik forståelse av Kirken, den som «i selve sitt vesen er katolsk (dvs. bestemt for alle), . . . og derfor «misjonerende» (Kirkens misjonsvirksomhet 1.2).

I dette perspektiv møter vi et «vanskelig og viktig problem, økumenikken», fortsatte pave Paul som fremholdt at Kirken stadig arbeider med dette spørsmål. .

«Vi kan heller ikke la være å tale om de ikke-kristne religioner. De bør ikke lenger betraktes som konkurrenter eller som hindringer for forkynnelsen. De er gjenstand for levende interesse og stor respekt fra vår side, ja, for vennskap.»

«Og hva skal vi si om de geografiske eller kulturelle områder der religionen ikke lenger har noen plass? Det er et uoverskuelig problem! Dette hav av vantro, av likegyldighet, av fiendskap, hvor langt når det ikke i dag! Men hvor finnes det en grense for evangeliets kjærlighet?»

«De vanskeligheter som fører til at man anstrenger seg mindre for å bre Kristi lys i verden, eller til at man gir avkall på en direkte forkynnelse av evangeliet, støtter seg i dag på mer overbevisende årsaker enn noen sinne. Å ville komme med evangeliet under forhold som menneskelig sett er så fiendtlige og ugunstige, kan synes innbilsk og verdensfjernt. Dessuten er det ikke lett å se hvordan man samtidig kan bevare respekten for andres frihet og for de ekte religiøse og moralske verdier som finnes også hos ikke-kristne folk, verdier der en kan skimte en forberedelse av den kristne åpenbaring. Derfor må synoden prøve å finne ut hvordan man kan forene denne respekt for mennesker og kulturer med det verdensomspennende misjonsoppdrag Kristus har gitt sin Kirke.»

«Det er også et tredje element i forkynnelsen man må holde seg for øye: *målet* for den. Vi trenger en klargjøring av forholdet mellom selve forkynnelsen av evangeliet og ren menneskelig innsats for utvikling, et arbeid der man med rette venter hjelp fra Kirkens side, selv om det ikke er dens spesielle oppgave. De som i dag er engasjert i apostolisk arbeid, møter mange vanskeligheter på dette felt. Ofte er de fristet til å glemme den førsteplass frelsesbudskapet skulle ha, idet de innskrenker sin innsats til en ren sosiologisk eller politisk virksomhet, og

Kirkens misjonsoppdrag til formidling av et dennesidig, humanistisk budskap. Derfor er det nødvendig på nytt å fremheve forkynnensens spesielt religiøse siktepunkt.»

«Dette vil imidlertid ikke si at man i forkynnelsen kan eller bør overse betydningen av dagens omdiskuterte problemer angående rettferd, frigjøring, utvikling og fred i verden. Det ville være å glemme det evangeliet har å si oss om kjærlighet til dem som lider. Som det annet Vatikanconsil hevder, er Kirkens oppgave «hverken av politisk, økonomisk eller sosial art. Det mål som Kristus har satt den, hører hjemme i den religiøse sfære. Men av selve denne religiøse misjon utgår det ikke desto mindre en forpliktelse, et lys og en kraft som kan tjene til å bygge opp og stadfeste det menneskelige fellesskap i pakt med den guddommelige lov.» (Kirken i verden av idag, 42.) — Det er således hverken motsetning eller skille mellom forkynnelse av evangeliet og fremskritt på det menneskelige område. De utfyller hverandre som to sider av samme sak, idet de begge streber mot det samme mål: menneskets frelse.»

«Dagens verden stiller utvilsomt Kirken overfor uhyre problemer, men den byr også på muligheter som tidligere var utenkelige. Dette innebærer at forkynnesarbeidet i dag må planlegges på en vidsynt og moderne måte, — både når det gjelder metode, aksjon, organisasjon og utdannelse av forkynnere.»

«Det er like så innlysende at man aldri kan gripe til metoder som står i åpen strid med evangeliets ånd: hverken vold, revolusjon eller noen som helst form for kolonialisme kan tjene som middel i Kirkens evangeliseringsarbeid. Det kan heller ikke politikken i seg selv, enda de kristne skal yte sitt bidrag til offentlig styre og stell.»

«Dere skal derimot se på den tradisjonelle oppfatning av forkynnesarbeidet i forhold til de muligheter konsilet har brakt, og de nye forhold i vår tid. Uten tvil vil man ha en viss forkjærlighet for Kirkens århundregamle, velprøvede institusjoner og strukturer, men uten å fornekte fortiden eller ødelegge de verdier man har, må man være åpen for alt det som er godt og verdifullt i nye tendenser og forsøk.»

Til slutt oppfordret pave Paul biskopene til å bevare en optimistisk innstilling, i tillit til egen innsats og «fremfor alt i tillit til Kristus som er med dere, som lever med dere, som bruker deres arbeid og erfaring for å utbre sitt rike av rettferd og hellighet, kjærlighet og fred, i verden.»

K. G. J.

ST. OLAVS REDAKSJON

TELEFON 20.72.26

eller 28 95 18

Boken før mørket

En tredjedel av Doris Lessings nye bok er en ren nydelse, de første 60-65 sidene. Man fryder seg i det stille over at hun skriver bedre enn noen gang før, man gleder seg over at en av hennes kvinner blir virkelig i dagens forvirrende og fascinerende verden — i dette tilfelle på internasjonale matvarekonferanser.

Kvinnen, Kate Brown, er 45 år, engelsk, pen, er gift, har voksne barn som hittil har lagt beslag på henne og som har kapslet henne inn i et hylster. Har De hørt om noe lignende før? Man aner oppbruddet, særlig da Kates mann må reise til Statene i noen måneder og «ungene» forsvinner med sine forskjellige ferieplaner. Hun er alene igjen med en ny, selvstendig og godt betalt stilling som oversetter og som en masse fremmedartede menneskers erklærte yndling og hjelper.

Men: Etter 65 sider forstår man som et ubehagelig sjokk og som en avsløring at Doris Lessing ikke har planer om å skrive enda en god roman i verdenslitteraturen om en sommers utroskap og en siste dans. Hun sikter atskillig dypere. Og jeg må tilstå med en gang, enda det sikkert er selvavslørende: jeg ble skuffet. Jeg ble skuffet straks Kate ikke fikk oppleve noen sommer, og jeg ble rystet over hvordan den hyggelige engelske damen i løpet av de neste hundre sidene forandret seg til «en stygg, gammel ape».

***

Først noen ord om forfatterinnen. Det er kanskje henne vi gjør mest urett ved å reagere slik. Hun ble født i Afrika i 1919, kom til England etter siste krig, hun har skrevet en serie romaner som har gjort henne til en

meget ansett og betydelig britisk skribent. Særlig husker man kanskje «The Golden Notebook» skulle jeg tro. Siden har hun imidlertid også skrevet noen riktig elendige bøker, ofte skremmende svakt. Den som nå foreligger i norsk oversettelse vurderes mange steder som et come back — og et lykkelig sådant.

Hvilket bringer oss tilbake til Kate Browns dramatiske sommer.

***

På en konferanse i Istanbul møter Kate en yngre mann som hun avtaler å reise bort med. Ingen venter henne hjemme på lenge enda, hun blomstrer opp og akter å gi sitt svar på sin manns nesten monotone utroskap med tilfeldige bekjentskaper.

Kate og hennes elsker reiser til Spania.

Det er akkurat her, på side 65, at forfatterinnens sikkert nøye planlagte spill med den arme leser begynner. Den unge mannen blir plutselig syk av gulsott, og mens det blir verre og verre drar han henne land og strand rundt i skranglete busser for å finne et yndlingssted. På dette stedet blir han overført til et kloster i naboskapet og lagt til sengs, antagelig for måneder. Kate besøker ham en stund, så blir hun også syk, og under hennes jakt for å finne et hvilested blir hun tynnere, eldre og mer og mer medtatt — hun blir i løpet av noen uker den gamle kvinnen som hun kanskje hadde fryktet for å ende som. Den siste tiden tilbringer hun på et værelse hos noen unge mennesker i London som røker milde former for narkotika, elsker hverandre og snakker rett ut.

Hun forlater på bokens siste side stedet for å reise hjem med sitt nå ustelte hår, eldre, muligens klokere.

***

I løpet av hundre sider har det skjedd en eksplosjon i Kate Browns sinn, hun har blitt en annen. Og likevel: jeg savner kvinnen fra bokens 65 første sider. Hvorfor?

Har det noe å gjøre med at Doris Lessing i all sin ærlighet er pessimist? Kate Brown har på forhånd tapt i hennes spill med henne, det som interesserer henne er selve degraderingen. Hun lar selvfølgelig ikke den pene 45-åringen gå glipp av et eventyr av moralske grunner eller av tanken på den stakkars, men akk så egoistiske familien hun har.

Hun skriver bare lynende begavet en bok om det mørket hun selv også sikkert regner med nå kommer i denne forløyede og ødelagte verden vi lever i.

Ikke et smil våger hun.

***

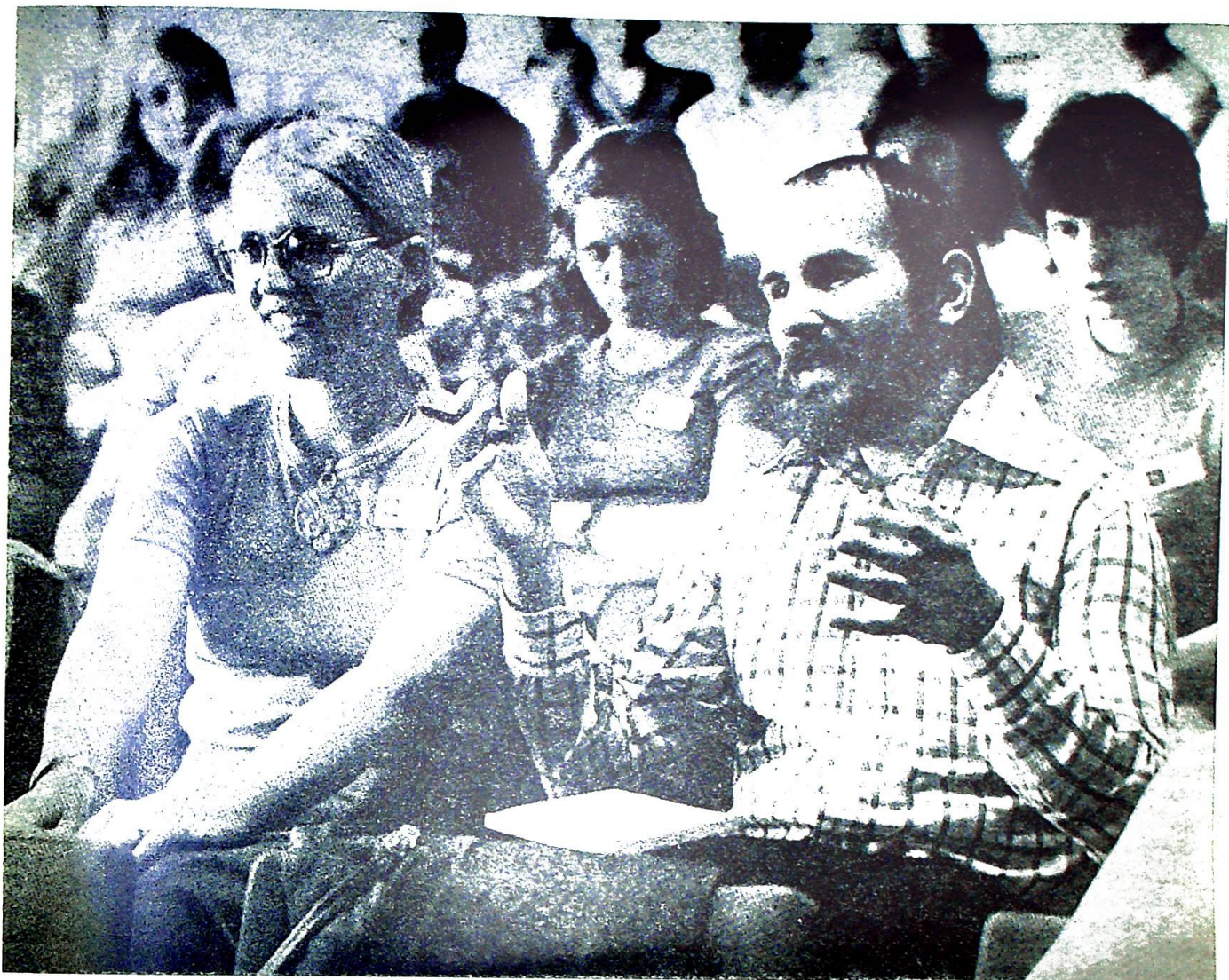
Slik rettferdiggjør jeg at jeg som leser i all min uinteressante skrøpeligheit er skuffet fordi det gikk som det gikk med Kate Brown.

Noen vil være enig med meg, andre fnysende uenig. Men vi vil alle ha en ting til felles, tror jeg:

En veldig beundring for de første 65 sidene, for den måten de er skrevet på, for Doris Lessings suverene evner.

Doris Lessing:
Sommeren før mørket.
Gyldendal.

A.L.M.

Unge trosfeller hadde mange spørsmål om sitt daglige liv under den siste Katholikentag i Mönsterglabach i Vest-Tyskland. Dette KNA-bildet er tatt fra arbeidet i en av arbeidsgruppene.

ST. OLAV

KATOLSK

TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. ÅR

«A GLOBAL

Korte utdrag

Vi er klar over at mange av våre katolikker i Bispedømmet er innvandrere, fra andre og større sprogområder. Blant annet av hensyn til dem gjengir vi på disse to sidene av dette spesialnummer av ST. OLAV korte utdrag av noen få innlegg i Synodehallen på engelsk.

RED.

Pater Arrupe, Jesuitenes ordensgeneral, sa blant annet:

«There is an emergence at this time of a global experience-complex and rich.

In their attempt to be faithful to the ideal of religious life and at the same time to be fully committed to the present human condition in order to help man in his search for God, many times religious, working in the most difficult of situations, have experienced a real shock, at times greater than that felt by those working in other sectors of the Church, which has led in some cases to a questioning of the very foundation of their faith.

As a result, religious have been forced to reflect, to convince themselves of the need for profound change and to accentuate or change some of their ways of thinking and working. Religious life should not be looked upon as a castle or fortress from which a religious sallies forth to evangelize the world, but rather as a ferment which operates in virtue of a real evangelical life and that maintains itself in immediate contact with the people of God. This contact requires great authenticity on the part of the religious, a sense of realism, discernment, humility and complete absorption in the life of men as it is really lived, «with genuine humility and love for poverty.»

Thus religious life has become a kind of great experimental laboratory, with all the risks and failures which always accompany a new and audacious enterprise, but it has served to awaken in religious an awareness of their prophetic and charismatic role and has given rise to countless initiatives and, of course, when the necessary discernment was lacking, to some difficulties and even occasional brushes with authority.»

INDONESIA

Cardinal Darmujuwono, the Archbishop of Semarang (Indonesia), stated that «it is necessary to reflect deeply on the identity of the particular Church without nevertheless considering it as isolated from the universal Church. Experience teaches that often the universal Church and the local Church are almost identified with the western Church.

As an external witness, it is therefore necessary for evangelisation to start from the concrete circumstances

of time and place without changing into a «transplatio» of the Church from without, but into an «implantio» of the Word of God which becomes incarnate in a well-defined socio-cultural context. It then truly becomes a dialogue.

As the Council also noted, the particular Church must express its own proper way of living the Christian faith and so find its proper internal and external identity; this healthy pluralism is not in contrast with the unity of the faith. It appears even more alien when one seeks to apply the criteria, structures, etc., of the western world to the local Churches in completely different environments, as sometimes has unfortunately happened. We often ask if the «Roman Centre» is capable of understanding, evaluating and making the final decision on our concrete problems, correctly (especially pastoral problems such as liturgy, versions of the texts, etc.).

So too, in formation of local priests, religious and diocesan, we can ask ourselves if — guaranteeing these elements of the faith and the religious spirit which must be strictly observed — it is truly necessary to apply all the norms followed in the West.

The contribution of foreign missionaries is valuable and necessary but they must make an effort to integrate with the local Church and community. Material means too must not overwhelm concrete conditions. Local Churches must feel they are encouraged to be self-supporting and independent.»

INDIA

Archbishop Picachy of Calcutta (India) affirmed that «the Holy Spirit is the principle from which there necessarily derives the Church's evangelizing activity. Communicating the Christian experience, by works and

EXPERIENCE»

på engelsk

the word, is in the first place the manifestation of the Spirit who lets Himself be seen, heard, and in a certain sense be touched, through the signs. At a time such as we are living, the Church must above all be contemplative and gradually, day by day, she needs to allow herself to be changed by the Holy Spirit through prayer, contemplation and assiduous listening to the Word of God.

It is observed that in India, day by day, one comes into contact with the profound and sincere religious life of men who belong to the ancient Indian religions. These religions consider the realization of the Human Person essentially in the vital conscience of the dwelling Supreme Spirit. Interdialogue cannot be separated from evangelization; through the mutual communion which edifies men, they evangelize one another. Having stated this, one must not nevertheless under-value the duty of proclaiming the Word revealed in Christ Jesus to Christians. The Church's mission in fact does not consist solely in the witness of life but also in the proclamation of the Gospel to every creature.

Considering that millions of men in India do not have the wherewithal to live, and that they need to be liberated from hunger, sickness, ignorance and exploitation, the Church cannot remain indifferent. She must assume an active part in the work of liberation, work which is considered an integral part of the proclamation of the Word of salvation. The sister Churches who have already formulated and welcomed the principles of justice, liberation and the integral progress of man, are asked to address their efforts to bring about an effective change in their countries' way of thinking and governing. In that way they can bring about concrete changes in the activities structures and programmes of international and world organizations.»

ENGLAND

Bishop Worlock of Portsmouth (England) sa:

«In England and Wales, as throughout Western Europe, the onset of secularisation and urbanisation is a major obstacle to evangelization and to playing an active part in the life and mission of the Church. The movement of people from rural areas to the large cities is gaining in momentum. It has been shown how living in a large conurbation can increase a sense of anonymity. It can lead ultimately to a lack of responsibility towards the community. It is very difficult for the individual citizen to play his part in the conduct of the affairs of the large urban community where he lives. It is equally difficult for the individual Catholic to feel a sense of responsibility towards the large urban parish where he lives. Nor does he feel towards his neighbours the same relationships as are

known in a small town or rural area. The Christian family feels isolated and helpless to influence its relationships with other families.

The gap between religion and life grows steadily in such circumstances. Man lives in a highly organised, though impersonal, secularised society where the «personalities» presented by the mass media seem to have greater relevance than the characters in the Gospel.

The Synod of Bishops should face this problem. It may vary in size in different parts of the world but it is spreading everywhere. It is unlikely that the Church can halt the process. But it must look at its basic structures and attitudes in urban areas and new towns and try to find how genuine Christian community and relationships can be built up in these circumstances. We must seek to discover perhaps with the help of new groupings of priests and religious to supplement and reinvigorate parish structures.

Finally, in society today, the widespread rejection of convention can often lead to rejection of the Church, even by those who retain belief in Christ. This is especially true of young people. They must be led to see the related service given by the Church to the wider community as part of the Good News of the Gospel. Experience suggest that for young people it is the witness of presence that counts. The Church must be in and of their company, not merely offering advice from afar. It is often through service given in and to their community that young people discover the love and faith of those who seek to serve them in the name of Christ.»

Radio Vaticanas senderer på norsk

Radio Vaticana opplyser om at de får meget få reaksjoner fra norske lyttere, i motsetning til f. eks. svenske eller finske. OKB's Massemediakommisjon vil gjerne be om at eventuelle faste lyttere til disse programmene, henvender seg til den og sier sin mening om hvorvidt det har noen hensikt å fortsette virksomheten.

MASSEMEDIAKOMMISJONEN

Akersveien 5

Oslo 1

Nedtrapping av sykehusdriften

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
		18.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
			—
		9.30	—
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07			—
			19.00
<i>Florida kapell</i>			
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER, <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.:	18.00	
	sønd.:		10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnús kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
	<i>Eikeli kirke</i>	19.00	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
		9.30	
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45	11.00
		19.00	—
	<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
	<i>St. Elisabethsøstre</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke</i> , Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634			11.00

En rekke katolske sykehus er i løpet av de siste årene solgt til kommuner og fylker her i landet, det siste salget vi vet om avsluttes den 1. januar 1975 da *St. Josephs Hospital* i Drammen går over på fylkets hender. Om denne utvikling — som også inneholder oppmuntrende trekk — finnes det nå uttalelser som kan forklare skiftet, blant annet fra biskopen og fra provinsialforstanderinnen i en av de ordener som har vært sterkt berørt, *St. Josephsøstrenes kongregasjon*.

Biskopen sier for eksempel dette:

— Det er ingen hemmelighet, at våre søsterkongregasjoner etterhvert er kommet i en presset situasjon. I de aller fleste menigheter har mangelen på kall, og den dermed følgende stigende gjennomsnittsalder og det synkende antall søstre, tydelig vist hvor nødvendig det er, at man nedtrapper de møysommelig oppbygde, og lenge uerstattelige virksomheter i norsk helsestell. Flere steder har det vært påkrevd med drastisk nedskjæring og omlegging: tildels har våre katolske hospitaler måttet overtas og føres videre i offentlig regi. Dette er ikke bare et lokalt fenomen. Hele Vest-Europa og Nord-Amerika kjenner problemet, selv om det må medgis at det nok kjennes smerteligst hos oss, fordi vi på grunn av vårt ringe antall har følt oss særlig bundet til, for ikke å si avhengig av, våre katolske institusjoner. Noen tørre tall kan best belyse utviklingen.

I 1947 hadde vi i OKB 485 søstre. I 1974 er tallet sunket til 385.

Like før krigen utgjorde søstrene hele 11 % av vår katolske befolkning, i dag bare 4 %.

For én kongregasjons vedkommende (med 111 medlemmer i OKB) er gjennomsnittsalderen steget til noe over 64 år.

Det er, som rimelig kan være, først og fremst de katolske sykehus som har fått føle konsekvensene av de skritt våre søsterkongregasjoner har måttet ta, for å kunne leve med denne situasjon.

St. Elisabethsøstre, den eneste kongregasjon som har hus i alle tre kirkedistrikt, har (i OKB) for nylig inngått avtale med kommunen om overtagelse av *St. Olavs Klinik* i Tønsberg. En mindre kommunitet vil fortsette der, med en ny gjerning, idet de bygger et hus på en del av sin store og vakre eiendom. Pleiehjemmet i Urtegaten i Oslo — som i flere generasjoner har vært en velsignelse for gamle og syke, vil innstille over Nyttår, da bygningen vil bli overtatt av Caritas-Norge som transitthjem for fremmedarbeidere, avhoppere o.l. Kommuniteten flytter da til et større nybygg, som allerede er under tak på tomten til søstrenes gamle feriehus på Nordstrand, der de vil føre sin gjerning videre i form av et pensjonisthjem (idet pleiepasienter er blitt urimelig tungt arbeide for søstre som etterhvert selv er kommet opp i årene).

St. Franciskusøstrene har måttet foreta en tilsvarende

nedtrapping: Hospitalet på Hønefoss, som i mange år var stedets eneste sykehus, (de hadde også all førstehjelp) har nu en røntgenavdeling, fotpleie og en privatpraktiserende lege, uten innleggingsrett. I Stavanger og Haugesund er sykehusene solgt til det offentlige, som vil drive dem videre med bl.a. noen Franciskusøstre som ansatte. Det gjelder for disse søstres resterende sykehus i Bergen (Florida) og Arendal at de, selv om de fortsatt eies av kongregasjo-

nen, er innpasset i helseplanene for de respektive fylker, slik at søstrene på ingen måte lenger er herrer i eget hus.

St. Karl Borromeussøstrene på Hamar har følt seg nødsaget til å selge St. Torfinns Klinik til det offentlige, som driver det videre, også delvis med søstrenes hjelp.

Jeg vil gjerne gjøre det klart, at denne prosess ikke er noe resultat av vilkårlige tiltak fra våre søsterkongregasjoners side. Både Roms og min egen tillatelse forutsettes forat en slik operasjon kan finne sted. Mange og ofte kompliserte drøftinger og forhandlinger går forut, før tillatelse kan gis fra kirkeleg hold. Inntil nu har det vært en avtale at søstrene, ved salg av en institusjon, forblir på stedet.

Likeledes er det en forutsetning at salgssummen for disse institusjoner forblir i landet. Dette er ikke minst nødvendig fordi menighetene, som alle vet, allerede i Biskop Fallize's tid, ble økonomisk og personalmessig på det næreste knyttet til søstrenes virksomhet.

Vi har heldigvis fremdeles et imponerende antall søstre i vårt bispedømme, sett i relasjon til gjennomsnittet i den øvrige katolske verden. Selv om flere av våre større sykehus nu er oppgitt — og flere sannsynligvis må lide samme skjebne — så er dette ikke ensbetydende med at søstrene blir borte, selv om vi nok hører pessimistiske ymt i den retning.

Søstrene vil også i fremtiden komme til å være en vesentlig og nødvendig del av vår katolske virkelighet, men da langt mere ubundet av institusjoner, som sluker all deres kraft og energi. Samtidig innbyr utviklingen våre legfolk til realistisk å ta konsekvensene av at den tid er forbi, da menighetene kunne ta det som gitt at det er søstrene som skal bære dagens byrde og hete. For den utvikling som de forannevnte statistiske tall viser, vil fortsette.

Med Guds hjelp vil vel søstrene igjen få en tilgang på unge kvinner som vil vie sitt liv til ham i denne uerstattelige livsform som vi alle kjenner, og
(Forts. neste s.)

BASAR i ST. HALLVARD

Enerhauggate 4, Oslo 6

fra lørdag 2. november—mandag 11. november
(mandag 4. november og lørdag 9. november er basaren stengt).
Basaren er åpen hver aften, unntatt om søndagen) fra kl. 18—21
om søndagen etter hver H.messe.

Onsdag 6. november er basaren også åpen fra kl. 11—14.

DEMONSTRASJON — UNDERHOLDNING — SALGSDISK

GENNOMGANGSLODD — LYNLOTTERI

GRATIS SERVERING

Lørdag 2. november kl. 17—19: BARNEAFTEN

Mandag 11. november kl. 19: TREKNING

ALLE HJERTELIG VELKOMNE

Nedtrapping . . .

FORTSATT FRA FORRIGE SIDE

verdsetter så høyt. Vi har, for ikke å underkjenne dette gledelige faktum, i OKB ikke mindre enn 35 norskfødte søstre. Det er et høyt tall, sett i forhold til antall katolikker. Det forblir mitt inderlige håp, at unge norske kvinner fortsatt vil møte denne utfordring på samme positive måte. Det er også mitt håp, at våre prestere og legfolk for fremtiden vil aktivt og omtenkstomt samarbeide med de søstre som etterhvert frigjøres ved overdragelse av hospitalene, og at ikke minst våre legfolk vil påta seg mangt og meget innen menighetene som det før syntes en selvfølge at søstrene skulle gjøre. Så kan denne nedtrapping bli til en skjult velsignelse på sikt, idet våre søstre da vil stå fritt til å gjøre en innsats der de trenges mest, til gagn for både Kirken og det samfunn vi utgjør en tjenende del av.

■ St. Josephsøstrenes provinsi-
al-forstanderinne, søster Andrea
Kampshoff sier blant annet
dette:

— Tendensen i dag er å sosialisere og sentralisert sykehusvirksomheten slik at den blir mer rasjonell sett fra et økonomisk synspunkt. Kostbart utstyr og kvalifisert personale kan komme mange flere mennesker til gode, men spørsmålet er bare om ikke andre sider ved behandling og pleie kommer til kort i de store institusjoner.

Likevel har vi nå måttet ta det alvorlige skritt å selge noen av våre sykehus, i 1967 St. Josephs Hospital i Kristiansand, i 1972 St. Josephs Hospital i Fredrikstad og fra 1. januar 1975 skal St. Josephs Hospital i Drammen gå over i fylkets hender. Årsaken er på den ene siden at vi ikke har nok søstre

til å ta seg av sykepleien, og på den andre sosialiseringstendensen i samfunnet.

For de søstre som har vært med på å bygge opp våre sykehus gjennom et liv full av omsorg for de syke, nøysomhet og flid, er det ikke så lett. Men de har forstått, at vi ikke kan fortsette sykehusvirksomheten som tidligere. Samtidig er vi alle blitt mer oppmerksomme på andre sosiale oppgaver — så som tapere, narkomane, alkoholikere, ensomme og gamle som ikke på langt nær får den hjelp de trenger. Vi spør oss selv om vi kan gjøre en innsats der med de søstre vi har. Til dette kommer behov for religionsundervisning, ungdoms- og menighetsarbeid, som en del av søstrene er mest interessert i.

En meget positiv følge av sykehussalget er, at flere søstre kan bli gjort fri for å ta en religiøs videreutdanning og etterutdanning. Det har hatt stor betydning for hver enkelt av dem, og for fellesskapet.

Hvilken betydning har salg av våre sykehus for menigheten på stedet? Inntil nå har vi forsøkt å beholde en liten kommunitet der. Det har vist seg at søstrene nå får langt mere tid til å være aktivt med i menighetslivet. Fra en del menigheter har det kommet meget positive uttalelser, om at søstrene under de nye vilkår er mer åpne, har tid til å ta mot besøk og deltar i foreninger og især i religionsundervisning. Ved salg av sykehus, forsøker vi også å sikre den fortsatte økonomiske støtte til kirken.

Den fremtidige ordning, med de ennå eksisterende sykehus, er delvis avhengig av den totale helseplan for landet.

—o—

Hvordan Rom under

På innbydelse av den pavelige kommisjonen for massemedia besøkte den tyske bispekonferansens kommisjon for nyhetsformidling Roma i januar 1974 for å drøfte forskjellige saker. Følgende refleksjoner belyser ikke bare visse ofte påtalte vanskeligheter i kommunikasjonen mellom Vatikanet og massemediene og gir forslag til hvordan man kan løse problemene, de gir også et innblikk i Paul VI's regjeringsstil og den romerske kuriens organisasjon og arbeidsmåte i dag.

«Departementene» i kurien blir for det meste ledet av biskoper. Biskopen av Roma ser ikke på seg selv som deres sjef, men som den første mellom likemenn. Paul VI respekterer kollegialitetsprinsippet innen kurien og blander seg så lite som mulig i dens arbeid og slett ikke ved plutselige og uventede besøk. Med Johannes XXIII var det annerledes. Denne utrettelige vandrer gjennom venetianske grender og romerske gater sluttet heller ikke som pave med å følge spontane innfall om å «titte innom» her eller der, uten at man derfor fikk inntrykk av visitas eller kontroll. Den nåværende pave griper heller ikke så ofte som Pius XII til telefonen, han som ofte ledet arbeidet ved hjelp av den. Under Paul VI følger alt tydeligvis en velorganisert rutine: audienser, foredrag og lesning av utkast til dokumenter. Det som når paven, har passert kuriens filter og er blitt forberedt helt frem til det punkt der det kan avgjøres.

Kuriens organisasjon

Det tilkommer statssekretariatet å være «nest siste» instans før paven. Alle andre departementer i kurien er innrettet etter dette nåleøyet og må være det, om deres arbeid skal være effektivt.

Omtrent likestilt med statssekretariatet er «Rådet for Kirkens offentlige forhold» som ledes av statssekretæren, kardinal Jean Villot som president og erkebiskop Agostino Casaroli, Kirkens «utenriksminister», som sekretær.

Dessuten finnes det ti «kongrega-

fungerer Paul VI?

sjoner» (for tros læren, biskopene, forkynnelsen, gudstjenestelivet osv.), tre domstoler, tre sekretariater (for de kristnes enhet, for de ikke-kristne, for de ikke-troende), forskjellige råd og kommisjoner som er mer «problemorientert».

Massemediakommisjonen

Oppbygningen av og arbeidsmåten i et kirkelig «fagdepartement» kan illustreres gjennom et eksempel: massemediakommisjonen.

Kommisjonen har sin president, sekretær, undersekretær og teknisk rådgiver, men teller blant sine medlemmer også kardinaler, biskoper og presidenter for de internasjonale organisasjoner for presse, film og radio. 36 rådgivere (18 sekularprester, 7 ordensmedlemmer og 11 legmenn) kommer til som eksperter uten stemmerett. En liten stab på 15 personer sørger for den daglige kontorrutine.

Til kommisjonen svarer et «policy making council» som kommer sammen i Roma en ukes tid hvert år. Der trekker man opp de store linjene for arbeidet. Når det gjelder detaljene, må president og sekretariat ha den grad av handlingsfrihet som gir den nødvendige smidighet, tilpasning til raskt skiftende forhold og effektiv reaksjon ved uforutsette hendelser.

Likesom paven og statssekretariatet er kommisjonens overordnede, så er bispekonferansene og deres komitéer dens arbeidsgivere. På papiret finnes det nå 104 bispekonferanser, men Roma regner at det er omkring 50 som er organisert og fungerer noenlunde godt.

De internasjonale organisasjonene

Når det gjelder de internasjonale organisasjoner, er forholdene mindre overskuelige. De har oppstått på forskjellig måte, til forskjellig tid, og deres sammensetning, effektivitet og «produktivitet» er uhyre skiftende. Nesten alle kjemper med personal- og pengemangel, men mange av dem vet iallfall hva de ville gjøre om de hadde midler til det.

Den pavelige massemediakommisjonen ser det som sin hovedoppgave å tilby verdens biskoper hjelp til å sette konsilets beslutninger ut i livet og nyordne og bedre sitt forhold til massemediene. Overfor de forskjellige politiske, sosiale og kulturelle forhold i de ulike land kan man ikke fable om noen patentløsning. Heller ikke er alle biskoper så «problembesvisste» (og sakkyndige) at de er i stand til fullt å dra nytte av kommisjonens tjenester, stille riktige spørsmål og kreve den hjelp de trenger. Ikke engang Vatikanet kan påtvinge andre sin egen lykke.

Sjelesorg viktigst

Ny og velkommen er den store betydning som presidenten for massemediakommisjonen tillegger det teoretisk-vitenskapelige aspekt, den videre utbygning av Kirkens lære om «den offentlige opinion som livsprinsipp for ethvert sunt menneskelig samfunn» Pius XII), like dithen at man forsøker å formulere en «kommunikasjonsteologi». Det skjedde bl. a. i den pavelige instruks for kommisjonen *Communio et progressio* av 3. juni 1971. Det var en meget djerv begynnelse som dessverre her og der ble hengende i spekulasjonens luft.

Her opphører naturligvis likheten mellom et statlig kommunikasjonsdepartement og kommisjonen i Vatikanet. Den pavelige massemediakommisjonen har som øverste norm sjelesorgen, og til den finnes det ikke noe direkte motstykke på den statlige siden (i det minste ikke i en demokratisk-pluralistisk stat).

Nå har de første kalendere for 1975 kommet:

HUMMELKALENDER
MON AGENDA
IKONKALENDER

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Liberala stater streber etter de best mulige forutsetninger for mest mulig informasjon av alle slag og en pluralistisk meningsutveksling. For Kirken kommer informasjon og meningsut-

(Forts. neste s.)

MARIAFORENINGEN, OSLO

Onsdag 6. november: Møtet innledes med messe i St. Olavs kirke kl. 19. PAKKEAUKSJON i foreningslokalet. Inntekten går til Caritas Norge og Menighetspleien.

Damene bes godhetsfullt bringe med en pakke.

Alle interesserte damer er velkomne.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Trondheim
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Tønsberg
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Tønsberg
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Tromsø
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Hvordan fungerer Rom...

(Forts. fra forrige s.)

veksling i annen rekke; kommunikasjonsmidlene betraktes først og fremst som pastorale hjelpemidler. Kommunikasjon er ikke noe mål i seg selv, men et middel til å nå menneskets egentlige mål, frelsen.

«Oversettelses»-problemet

Med tanke på den sterke betoning av kommisjonsarbeidets pastorale motiv kunne det ikke unngås at man i samtalen tok opp problemet med oversettelsen av romerske dokumenter til forskjellige språk. De tyske besøkernes fikk dessuten selv oppleve et typisk tilfelle av deformerende oversettelse, under audiensen hos paven 17. januar 1974. Etter sin offisielle tale, som samme dag ble trykt i «Osservatore Romano», henvendte paven seg uten manuskript direkte til de tyske biskopene og deres rådgivere for å tale om ting som lå ham spesielt på hjertet. Denne personlige, spontane «efterskrift» inneholdt to punkter som var temmelig sterkt politisk ladet: Betydningen av den katolske radiostasjon «Radio Veritas» på Filippinene grunnlav paven med at dens program ikke bare kunne høres i det fjerne Østen, men også i Den kinesiske

folkerepublik, der den er Kirkens eneste mulighet for å la sin røst lyde. Som en hovedoppgave for Radio Vatikanet nevnte Paul VI sendingene til Øst-Europas land, deriblant Sovjetunionen. Begge disse uttalelser forble uoversatt. Man kan ikke et øyeblikk tvile på tolkenes evne og rutine, de hører til de mest erfarne oversettere i pavens omgivelser. Men selve det forståelige instinkt å unngå alt som kunne skape konflikter, alt som har den fjerneste tilknytning til politikk, har i årenes løp ført til at slike uttalelser ikke lenger oppfattes, enn si oversettes. Selv den som har stor forståelse for at det innen kurien kan finnes ulike meninger om hvordan man bør tale om de kommunistiske statene, må her nedlegge protest.

Å oversette en mentalitet

Hvor opplysende denne episoden enn var, så treffer den likevel ikke det egentlige i «oversettelses»-problemet. Det er nemlig ikke nok med troskap mot originalen, fullstendighet og språklig nøyaktighet. Tekster som sendes til andre land fra Roma, må for å få den tilsiktede virkning allerede fra begynnelsen av avfattes med tanke på lesernes mentalitet.

Dette problem er ikke av ny dato, men etter det annet Vatikankonsil har det fått større betydning. Det har dessuten en økumenisk side: I land med flere konfesjoner leser gledelig mange ikke-katolikker de romerske tekstene. De må derfor skrives på en slik måte at misforståelser og mistolkninger, uønskede bivirkninger og anstøtsstener unngås så langt det er mulig.

Det er et spørsmål om man ikke burde ta sikte på å opprette «bevegelige» oversettergrupper, som ikke bare består av utlendinger bosatt i Roma. Det er nemlig av stor betydning at en oversetter kjenner det land og det folk han skal oversette for, og at han har så nær kontakt med språket at han oppdager de stadige forandringer det undergår. Det skulle være mulig å danne slike grupper, og det nødvendige, profesjonelle samarbeid med massemediene skulle være en garanti for at man hadde full forståelse for hva det vil si å arbeide under tidspress, for betydningen av aktualitet, moderne språk og form.

Voksende ordflom fra Roma

Man kan ikke skjule de vanskeligheter som er forbundet med et slikt

prosjekt, selv om man greide å løse personalspørsmålet. Ikke alle forandringer er resultatet av en lang og mangesidig prosess, mange ytringer — ofte de mest interessante — stammer fra en spontan reaksjon fra paven selv eller er følgen av en uventet hendelse. Til og med de mest vidtrekkende og velforberedte tekster blir ferdige først i siste minutt. «Den gamle gode tiden», da Pius XII la siste hånd på sine taler under korrekturlesningen av «Osservatore Romano», er langt fra slutt, enda mange synes å tro det.

❧

Ingen global patentløsning

(Forts. fra s. 287.)

sitt nærvær. Det er ønskelig at ordenssøstrenes store andel i Kirkens forkynnelse blir verdsatt etter for-tjeneste.»

«Legfolket kalles til et nærmere samarbeid med prestene og trenger derfor en tilstrekkelig utdanning på det teologiske område. Men det vitnesbyrd de gir sitt liv og ved aktiv innsats for rettferd, er av uvurderlig betydning.»

«Kvinnene venter ennå på å få den plass i Kirken som tilkommer dem. Man må imidlertid ikke glemme den store innsats de allerede gjør i Kirkens evangeliseringsarbeid, ikke minst i sine hjem.»

«Nesten overalt regner man kateketene for uunnværlige. De må bare ikke betraktes utelukkende som medhjelpere for presten. Deres arbeid har en helt annen karakter som må anerkjennes av Kirken, kanskje ved at den vier dem til denne tjeneste.»

«Familien er av så grunnleggende betydning for arbeidet med barna at man må sette alt inn på å hjelpe den.»

«De unge er Kirkens fremste bekyrning. Hvordan forstå dem og komme dem i møte?»

FREDRIKSTAD

C. HANSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tif. 13 056

FREDRIKSTAD

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tif. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

MIDLER

Av de midler man hadde brukt i forkynnelsen og mente man måtte satse stadig mer på, trakk kardinal Cordeiro særlig frem tre:

- Massemediene som en mulighet til å nå de mange, og også folk som ellers ikke ville få kontakt med kristendommen.
- Forskjellige råd på menighets- og bispedømmebasis som trekker legfolk mer aktivt inn i Kirkens arbeid.
- Fornyelsen av bibelstudier og religionsundervisning som stadig må fortsette.

«Kirkens oppgave er klar, heter det videre. Det er å bringe Kristi budskap til alle mennesker, selv om ikke alle kommer til tro. Men det store spørsmål er hvordan Kirken skal greie dette.»

Det inntrykk man sitter igjen med etter å ha fulgt biskopene på deres tur jorden rundt, er at de later til å se realistisk på situasjonen. Å se at problemene eksisterer, er jo det første skritt på veien til å løse dem, og å se at Kirken selv kanskje bærer en god del av skylden for denne tingenes til-

stand, er nok ett. Men derfra og til å finne effektive løsninger og anvende dem, kan veien være heller lang. Om det vil lykkes for årets bispesynode, den 4. i rekken, er det ingen gitt å se på dette tidspunkt, for Synoden er ikke slutt før 26. oktober.

OSLO

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeid
Tlf. 21 69 06

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vej 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STALARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24   Telegr.adr.:
33 55 25   Rustfriknut

OSLO

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vel 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

OSLO

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

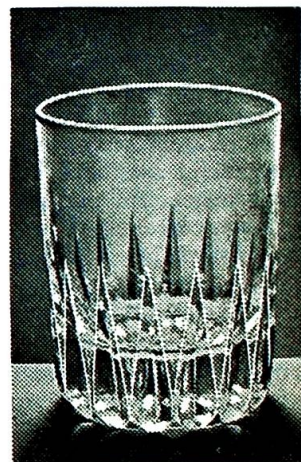

Jens J. Andersen

TØYENGT 2, Oslo

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

I FADERENS NAVN

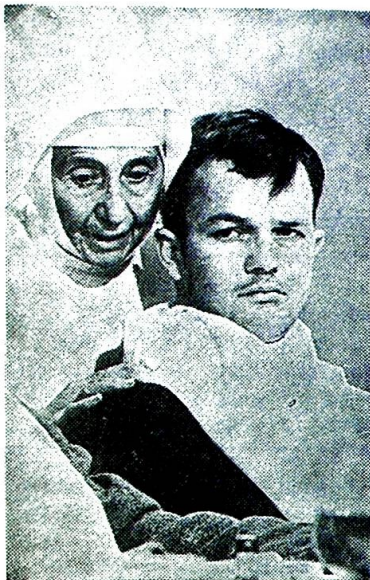
I italiensk filmproduksjon har lenge vært inne i en rik og skapende fase, og det er ingenting som tyder på at den skulle være i ferd med å gli ut i det likegyldige. Tvert imot, nye navn dukker opp. Regissøren Marco Bellocchio er ett av dem som det er verd å merke seg, selv om han forsåvidt ikke akkurat er noen nykomling. Han debuterte som langfilmregissør allerede i 1966 med *I pugni in tasca*. — Hans mest kjente film hittil er sannsynligvis *La Cine è vicina*.

Hans siste film, nummer syv i rekken, er en slags politisk allegori. Den foregir seg å finne sted på en katolsk kostskole for sønner av det bedrestilte borgerskap, men man oppdager forholdsvist fort at det dreier seg om et slags bilde på samfunnet som helhet. De tre stender i samfunnet er klart avspeilet i kostskolens minisamfunn: Borgerskapet, representert ved skoleguttene, presteskapet, som har hånd om undervisningen og ledelsen — og arbeiderne, skolens kjøkkenpersonale.

Skolen drives etter en streng og gammeldags disiplin hvis mål er å oppdra bra samfunnsborgere og familiefedre, under ledelse av stedets vise- rektor, pater Corazza, godt spilt av Renato Scorpa. En ny elev, Transeunti (Yves Beneyton), leder elevene i et opprør, ikke mot disiplinen, men mot den akademiske middelmådighet. For denne typiske fascistlederen gjelder det at de få privilegerte skal få utvikle seg så meget som mulig.

De underbetalte arbeiderne går til streik omtrent på samme tid som opprørsånden syder blant elevene. En annen av lederne blant elevene, Salvatore (Lou Castel), ivrer for en allianse mellom arbeiderne og elevene mot de tyranniske prestene. Forsøket mislykkes fullstendig. Det politiske budskapet er helt klart: I en krisesituasjon følger borgerskapet fascistene. Arbeidernes opprør og borgerskapets har motsatte fortegn.

Noe av det mest skremmende ved filmen er den iskalde tonen som den

Fra filmen I FADERENS NAVN
Utleie KF

er holdt i. Her er alle like usympatiske: Elevene er utålelige pappagutter, prestene er enten religiøse fanatikere eller ubetydelige duster, arbeiderne er mer eller mindre forkvaklede. — Men den mest skremmende i hele filmen er skikkelsen Transeunti, fascisten. Han ser på seg selv som eneren som skal underkue alle, han drømmer om en verden hvor massen er automatiserte roboter, dominert av en liten elite med overmennesker for hvem allt er tillatt. Og det mest skremmende er at det er med disse fremtidssynene at filmen toner ut.

I Faderens navn er laget med stor dyktighet, men hyggelig er den ikke. Samtidig er den både skremmende og fascinerende i sin iskalde uhygge. Filmene er stramt holdt slik at det ikke finnes noen stillstand, ikke noe daukjøtt. En bemerkelsesverdig film — bemerkelsesverdig og uhyggelig.

P. H.

Neste
nummer
kommer
9. november

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.